

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2022 m. balandžio 13 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Gražinos Davidonienės, Sigitos Rudėnaitės (kolegijos pirmininkė) ir Gedimino Sagačio (pranešėjas),

teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal **trečiojo asmens uždarnosios akcinės bendrovės „Kautra“** kasacinį skundą dėl Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2021 m. liepos 15 d. sprendimo peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal ieškovės uždarnosios akcinės bendrovės „Transrevis“ ieškinį atsakovei Panevėžio rajono savivaldybės administracijai dėl perkančiosios organizacijos sprendimo panaikinimo, tretieji asmenys, nepareiškiantys savarankiškų reikalavimų, uždaroji akcinė bendrovė „Kautra“ ir uždaroji akcinė bendrovė Transporto centras, išvadą teikianti institucija Viešųjų pirkimų tarnyba.

Teisėjų kolegija

nustatė:

I. Ginčo esmė

1. Kasacinėje byloje sprendžiama dėl materialiosios teisės normų, reglamentuojančių tiekėjo pareigą išviešinti rėmimosi kitų ūkio subjektų pajėgumais, grindžiant reikalavimus tiekėjo kvalifikacijai, faktą, aiškinimo ir taikymo.
2. Ieškovė UAB „Transrevis“ prašė pripažinti neteisėtą ir panaikinti atsakovės Panevėžio rajono savivaldybės administracijos (toliau – ir perkančioji organizacija) 2021 m. sausio 26 d. sprendimą pripažinti trečiojo asmens UAB „Kautra“ pasiūlymą II–IV pirkimo dalių laimėtoju; priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą.
3. Nurodė, kad atsakovė Centrinės viešųjų pirkimų informacinės sistemos (toliau – CVP IS) priemonėmis vykdė tarptautinį pirkimą atviro konkurso būdu „Panevėžio rajono savivaldybės keleivių vežimo vietinio (priemiestinio) reguliaraus susisieikimo maršrutais paslaugų pirkimas“, pirkimo Nr. 502371 (toliau – ir Pirkimas). Pirkime ieškovė pateikė pasiūlymą.
4. Perkančioji organizacija 2021 m. sausio 26 d. sprendimu II–IV Pirkimo dalių laimėtoju pripažino trečiojo asmens UAB „Kautra“ pasiūlymą. Ieškovė kreipėsi į atsakovę, prašydama leisti susipažinti su UAB „Kautra“ pasiūlymu. Ieškovė pateikė atsakovei dvi pretenzijas: pirmąją pretenziją pateikė 2021 m. vasario 5 d., o antrąją – 2021 m. vasario 8 d. Atsakovė išnagrinėjo tik pirmąją pateiktą pretenziją, o antrąją pretenziją nepagrįstai paliko nenagrinėtą tuo pagrindu, kad ji pateikta praleidus terminą, nors pretenzija buvo pateikta per 10 dienų nuo 2021 m. sausio 28 d., kai ieškovei buvo pateiktas susipažinti UAB „Kautra“ pasiūlymas.
5. Ieškovės teigimu, perkančioji organizacija nepagrįstai pripažino trečiojo asmens UAB „Kautra“ pasiūlymą laimėtoju, nes: 1) trečiasis asmuo neteisėtai tikslino savo pasiūlymą, pateikdamas techninius reikalavimus pagrindžiančius dokumentus (civilinės atsakomybės draudimus, licencijas, techninės apžiūros ataskaitas) po pasiūlymų pateikimo termino; 2) neišviešino subteikėjų, kurių pajėgumais remiasi, – trečiųjų asmenų, kuriems nuosavybės teise priklauso pasiūlyme nurodyti autobusai, taip pat nepateikė dokumentų, pagrindžiančių disponavimo teise šiais autobusais; 3) trečiasis asmuo, pakeisdamas pasiūlyme pateiktus duomenis apie vairuotojams skiriamą atlygį, neteisėtai pateikė iš esmės naują pasiūlymą; 4) trečiasis asmuo, pasinaudodamas nesąžininga Pirkimo sąlygų spraga, pagal kurią skiriami ekonominio naudingumo balai už autobusų amžių, pasiūlė naujausius autobusus, kuriuos, tikėtina, naudos kaip rezervines transporto priemones ar net kitai komercinei veiklai.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

6. Panevėžio apygardos teismas 2021 m. gegužės 3 d. sprendimu ieškinį atmetė; paskirstė bylinėjimosi išlaidų atlyginimą.
7. Teismas nurodė, kad ieškovė, susipažinusi su UAB „Kautra“ pasiūlymo medžiaga, pateikė 2021 m. vasario 5 d. pretenziją perkančiajai organizacijai, kurioje buvo keliamas klausimas, ar pagrįstai perkančioji organizacija skyrė didesnius ekonominio naudingumo balus UAB „Kautra“, nes trečiojo asmens pasiūlyme ir pateikiamoje išlaidų detalizacijoje yra nurodomi skirtingi atlyginimai vairuotojams, taip pat dėl pateiktų papildomų dokumentų (licencijos, civilinės atsakomybės privalomojo draudimo duomenų, techninės apžiūros duomenų). Pretenzijoje, kuri buvo pateikta 2021 m. vasario 8 d., buvo prašoma įvertinti perkančiosios organizacijos skirtus ekonominio naudingumo balus už trečiojo asmens pasiūlytą autobusų amžių, nurodytą autobusų skaičių ir jų vertinimo kriterijus. Taip pat šioje pateiktoje pretenzijoje buvo keliamas klausimas, ar teisėtai UAB „Kautra“ remiasi trečiųjų asmenų pajėgumais, nors jų neišviešino pateiktame pasiūlyme. Teismo vertinimu, ieškovė savo reikalavimus teisme grindžia tokiais pažeidimais, kurie buvo iškelti pretenzijoje. Ieškovė pagrįstai pretenzijos pateikimo terminą skaičiavo

nuo informacijos pateikimo dienos. Teismas pažymėjo, kad ieškovės pateiktose pretenzijose yra prašoma vertinti skirtingas aplinkybes dėl ekonominio naudingumo skyrimo balų, todėl ieškovė turėjo teisinį pagrindą reikšti ieškinį kaip tinkamai pasinaudojusi ikiteisimine ginčų nagrinėjimo stadija.

8. Pirmosios instancijos teismas nustatė, kad UAB „Kautra“, kaip lizingo gavėja, lizingo (finansinės nuomos) pagrindu iš nuosavybės teise daiktus – autobusus. UAB „Kautra“ ir techninės registracijos liudijime nurodytus lizingo davėjus (lizingo bendroves) sieja prievoliniai santykiai, transporto priemonės trečiajam asmeniui perduotos valdyti ir naudoti verslo tikslais. Atsakovės vykdomo Pirkimo objektas – keleivių vežimas vietinio (priemiestinio) reguliaraus susisiekimo maršrutais. Teismo vertinimu, perkančiajai organizacijai nebuvo jokio pagrindo atmesti trečiojo asmens pasiūlymo vien remiantis ta aplinkybe, kad UAB „Kautra“, kaip lizingo gavėja, turi įsigijusi transporto priemones iš lizingo bendrovių. Lizingo davėjas neatlieka jokių aktyvių veiksmų trečiojo asmens naudai, nevykdys jokių prievolių, kurias trečiasis asmuo prisiima vykdydamas viešojo pirkimo sutartį. Lizingo davėjai nelaikytini subteikėjais ar subteikėjais, todėl trečiasis asmuo neturėjo jų išviešinti savo pasiūlyme kaip asmenų, kurių pajėgumais bus remiamasi vykdant viešojo pirkimo sutartį.
9. Pirmosios instancijos teismas taip pat atmetė kaip nepagrįstus kitus ieškinio argumentus, kuriais grindžiamas perkančiosios organizacijos sprendimas pripažinti trečiojo asmens pasiūlymą II–IV Pirkimo dalių laimėtoju, konstatavęs, kad: atsakovė, pasinaudodama viešai prieinamais duomenimis duomenų bazėse, įsitikino trečiojo asmens kvalifikacijos vykdyti viešojo pirkimo sutartį pakankamumu; trečiojo asmens teikiama informacija pasiūlyme ir darbo užmokesčio detalizacijoje apie vairuotojams mokamą darbo užmokestį nepasikeitė, todėl patikslintų duomenų pateikimas negali būti vertinamas kaip naujo pasiūlymo pateikimas; be ieškovės subjektyvios pozicijos, byloje nėra objektyvių duomenų (įrodymų) apie galimą trečiojo asmens manipuliavinį Pirkimo sąlygomis ir ketinimą nenaudoti pasiūlytų transporto priemonių vykdančią viešojo pirkimo sutartį.
10. Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, išnagrinėjusi bylą pagal ieškovės apeliacinį skundą, 2021 m. liepos 15 d. sprendimu panaikino Panevėžio apygardos teismo 2021 m. gegužės 3 d. sprendimą ir priėmė naują sprendimą – panaikino perkančiosios organizacijos 2021 m. sausio 26 d. sprendimo „Dėl atviro konkurso „Panevėžio rajono savivaldybės keleivių vežimo vietinio (priemiestinio) reguliaraus susisiekimo maršrutais paslaugų pirkimas (Pirkimo Nr. 502371)“ dalį pripažinti UAB „Kautra“ pasiūlymą HIV Pirkimo dalių laimėtoju; paskirstė bylinėjimosi išlaidų atlyginimą.
11. Teisėjų kolegija, remdamasi Pirkimo sąlygų, kuriose tiesiogiai įtvirtinta pareiga pateikti duomenis apie transporto priemonių, kurios nėra tiekėjų nuosavybė, valdymo ir naudojimo teisinį pagrindą, bei kasacinio teismo išaiškinimais, priešingai nei nusprendė pirmosios instancijos teismas, padarė išvadą, kad trečiasis asmuo UAB „Kautra“ privalėjo savo pasiūlyme atskleisti autobusų lizingo davėjus kaip kitus ūkio subjektus, kurių pajėgumais remiamasi.
12. Pagal Pirkimo specialiųjų sąlygų 4 priedo „Pašalinimo pagrindai, kvalifikacijos reikalavimai“ 3 lentelės 4 reikalavimą, jei sąrašuose nurodytos transporto priemonės nėra tiekėjo nuosavybė, kartu pateikiamos nurodytų transporto priemonių turimos ar galimos pasitelkti nuomos sutartys, preliminaros sutartys ar kiti transporto priemonių nuomos ar panaudos galimybes, kitokią galimą disponaviną transporto priemonėmis patvirtinantys dokumentai. Nurodytas reikalavimas iš esmės įgyvendina Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2017 m. birželio 29 d. įsakymu Nr. 1S-105 patvirtintos tiekėjo kvalifikacijos reikalavimų nustatymo metodikos 24 ir 25 punktuose nurodytas rekomendacijas. Be to, Pirkimo Bendrųjų sąlygų 29 punkte taip pat yra nustatyta, kad tiekėjas gali pasitelkti subteikėjų bei kitų ūkio subjektų pajėgumus, kurių išteklių prieinamumą sutarties vykdymo metu turi pagrįsti pateikdamas pirkimo sutarčių ar kitų dokumentų nuorašus.
13. Nors teisėjų kolegija sutiko su Viešųjų pirkimų tarnybos ir pirmosios instancijos teismo nurodytomis aplinkybėmis, kad lizingo davėjai (bankai) vykdančią Pirkimo sutartį aktyviai neveiks, kolegijos vertinimu, vadovaujantis kasacinio teismo praktika, tai yra tik viena iš galimų kitų ūkio subjektų formų viešajame pirkime.
14. Teisėjų kolegija pažymėjo, kad kasacinio teismo praktikoje teisinė kategorija „kito subjekto pasitelkimas“ gali turėti dvejopą reikšmę: vienas ūkio subjektas, teikiantis pasiūlymą (parašą) viešajame pirkime ir, pripažintas laimėtoju, sudaręs bei vykdančią sutartį perkančiosios organizacijos naudai, bendradarbiauja su kitu ūkio subjektu, siekdamas, pirma, įrodyti kvalifikacijos reikalavimų atitikti pirkimo procedūros metu, nes jo nuosavi ištekliai (pajėgumai) nėra pakankami, antra, perleisti dalį viešojo pirkimo sutarties vykdymo. Pirmasis ūkio subjektų bendradarbiavimo būdas (pajėgumo, priklausančio kitam subjektui, pasitelkimas kvalifikacijos atitikčiai įrodyti) savaime nereikia, kad atitinkamą kvalifikaciją vertinimui pateikęs ūkio subjektas privalo tiesiogiai dalyvauti, vykdančią viešojo pirkimo sutartį, t. y. naudojimąsi kito subjekto pajėgumu automatiškai nesukuria subrangos teisių santykių tarp išteklių turėtojo ir perkančiosios organizacijos. Šavokos „kitas ūkio subjektas“ (fizinis ar juridinis asmuo) ir „subrangovas“ netapačios: subrangovai, kuriuos tiekėjai pasitelkia daliai viešojo pirkimo sutarties atlikti, iš esmės yra kiti (t. y. ne pats tiekėjas) ūkio subjektai, tačiau tam tikrais atvejais kiti ūkio subjektai nebūtinai perkančiosios organizacijos naudai tiesiogiai vykdo viešojo pirkimo sutartį (žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. lapkričio 30 d. nutartį civilinėje byloje Nr. e3K-3-354-690/2017; 2020 m. kovo 26 d. nutartį civilinėje byloje Nr. e3K-3-86-916/2020). Šiuo atveju trečiasis asmuo lizingo davėjams priklausančiu materialiuoju turto grūdžia savo atitiktį Pirkimo kvalifikacijos reikalavimams.
15. Tik sumokėjus visą lizingo sutartyje nustatytą kainą daiktas pereis lizingo gavėjui nuosavybės teise (Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.567 straipsnio 1 dalis). Nutraukus lizingo sutartį, kaip ir kitų sutartinių daikto valdymo ir naudojimo pagrindų atveju (nuomos, panaudos), trečiasis asmuo prarastų valdymo ir naudojimo teises į daiktus ir galimybę remtis kitų ūkio subjektų ištekliais. Dėl šios priežasties perkančioji organizacija turi ne tik teisę, bet ir pareigą nuodugnai įvertinti tiekėjo ir jo pasitelkiamų kitų ūkio subjektų išteklius, o tiekėjas turi pareigą sąžiningai visą aktualią informaciją apie juos atskleisti (Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo (toliau – VPI) 47, 50–51 straipsniai).
16. Teisėjų kolegija atmetė kaip nepagrįstus kitus ieškovės apeliacinio skundo argumentus, iš esmės pritardama pirmosios instancijos teismo išvadoms, kuriomis pripažinti nepagrįstais kiti ieškinyje nurodyti pagrindai, kuriais ginčijamas perkančiosios organizacijos sprendimo pripažinti trečiojo asmens pasiūlymą laimėtoju teisėtumas.

III. Kasacinio skundo ir atsiliepimų į jį teisiniai argumentai

17. Kasaciniu skundu trečiasis asmuo UAB „Kautra“ prašo panaikinti Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2021 m. liepos 15 d. sprendimą ir palikti galioti Panevėžio apygardos teismo 2021 m. gegužės 3 d. sprendimą arba priimti naują sprendimą – ieškovės ieškinį atmesti, priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Kasacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:
 - 17.1. Teismas netinkamai aiškino ir taikė VPI 49 straipsnio 1 ir 3 dalių materialiosios teisės normas, reglamentuojančias viešojo pirkimo dalyvio (tiekėjo) pareigą išviešinti tam tikrus subjektus kaip kitus ūkio subjektus, kurių pajėgumais tiekėjas remiasi grįsdamas atitiktį nustatytam kvalifikacijos reikalavimui. Teismas neatskleidė (nenustatė) teisinio santykio tarp tiekėjo ir lizingo davėjų esmės bei turinio, nors būtent šis aspektas leidžia įvertinti, kuris iš šių subjektų realiai turi reikalaujamą pajėgumą. Lizingo būdu įgytą daiktą tiekėjas valdo kaip savo paties turtą ir juo disponuoja savarankiškai, pats priimdamas sprendimus dėl daikto konkretaus naudojimo (CK 6.567 straipsnio 1 dalis). Tai, kad pats turtas (autobusai) dar nėra tiekėjos nuosavybė *de jure*, nesudaro pagrindo išvadoms, kad tokio turto valdymas reiškia tiekėjo ir kito ūkio subjekto (lizingo davėjų) bendradarbiavimą grindžiant atitiktį kvalifikacijos reikalavimui pagal VPI 49 straipsnio reikalavimus, nes iš esmės tiekėja valdo šį turtą kaip jo *de facto* (faktiškai) savininkė. Taigi, lizingo sutarties ypatumai, t. y.

tikslas ir paskirtis (nuosavybės perleidimas, prievolės įvykdymo užtikrinimo funkcijos atlikimas, lizingo gavėjo savarankiškas daikto valdymas ir naudojimas), taip pat aplinkybė, jog lizingo sutartys buvo sudarytos (2019 m.) žymiai anksčiau nei pradėtas vykdyti Pirkimas (paskelbtas 2020 m. rugpjūčio 19 d.), pagrindžia, kad atitinkamu pajėgumu disponavo pati UAB „Kautra“.

- 17.2. Teismas išvadą, kad trečiasis asmuo UAB „Kautra“ pasiūlyme nurodymas savo valdomus autobusus, kurie nuosavybės teise priklauso lizingo davėjui, pasinaudojo kito ūkio subjekto kvalifikacija, kuri yra neatsiejama su pačiu ja disponuojančiu subjektu, klaidingai grindė išaiškinimais Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. kovo 26 d. nutartyje civilinėje byloje Nr. e3K-3-86-916/2020, kurios visai kitoks *ratio decidendi* (argumentas, kuriuo grindžiamas sprendimas). Nurodytoje byloje kitų asmenų veikimas pirkimo objekto atžvilgiu būtų buvęs tiesioginis veikimas (kvazisubtiekinimas), todėl, tokių asmenų neišviesinus iš anksto, vėlesnis jų nurodymas teikiant kvalifikacijos duomenis nebuvo suderintas su pirkimo sąlygomis. Nagrinėjamoje byloje situacija yra kitokia dėl tarp ūkio subjektų egzistuojančio teisinio santykio.
- 17.3. Teismas, priteisdamas ieškovei visų patirtų bylinėjimosi išlaidų atlyginimą, neatsižvelgdamas į pagrįstais pripažintų pagrindų proporcingumą (pagrįstu pripažino tik vieną iš keturių ieškinio pagrindų), pažeidė Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir [CPK](#)) 93 straipsnio 1, 3 ir 4 dalyse įtvirtintas proceso teisės normas. Teismai turėtų [CPK 93 straipsnio](#) 2 dalį aiškinti ir taikyti taip, kad ieškovui keliant vieną ieškinio reikalavimą, grindžiamą keliais atskirais pagrindais, kiekvieno pripažinto pagrįstu ar nepagrįstu pagrindu atžvilgiu toks reikalavimas būtų laikomas atskiru savarankišku reikalavimu bylinėjimosi išlaidų paskirstymo tikslais
18. Ieškovė UAB „Transrevis“ atsiliepimu į kasacinį skundą prašo skundą atmesti ir Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2021 m. liepos 15 d. sprendimą palikti nepakeistą, priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Atsiliepime nurodomi šie argumentai:
- 18.1. Kasacinis teismas turėtų peržengti kasacinio skundo ribas ir spręsti dėl atsakovės, kaip perkančiosios organizacijos, veiksmų atitikties VPĮ 55 straipsnio 9 dalies nuostatai, VPĮ 17 straipsnio 1 dalyje nurodytiems principams, kai ji pati, nesikreipdama į trečiąjį asmenį UAB „Kautra“, tikslino pateiktą pasiūlymą rinkdama su pasiūlymu nepateiktus dokumentus. Teismai netinkamai kvalifikavo trečiojo asmens UAB „Kautra“ su pasiūlymu nepateiktus dokumentus (transporto priemonių civilinės atsakomybės draudimus, licencijas, techninės apžiūros talonus), kaip kvalifikaciją pagrindžiančius dokumentus. Pirkimo sąlygų reikalavimas pateikti transporto priemonių dokumentus yra techninis reikalavimas, pirmaisiai susijęs su Pirkimo objektu siaurąja prasme, įskaitant informaciją, susijusią su pasiūlymo ekonominio naudingumo aspektais, o ne kvalifikacijos reikalavimais, todėl visi šie dokumentai turėjo būti pateikti kartu su pasiūlymu. Net ir laikant nurodytus dokumentus susijusiais su atitiktini kvalifikacijos reikalavimais, jų tikslinimui turėjo būti taikoma VPĮ 45 straipsnio 3 dalis, nustatanti perkančiosios organizacijos pareigą kreiptis į tiekėją dėl pasiūlymo patikslinimo, o ne pačiai šalinti tokio pobūdžio pasiūlymo trūkumus.
- 18.2. Teismas padarė pagrįstą išvadą, kad trečiasis asmuo UAB „Kautra“ privalėjo išviešinti lizingo davėjus, įrodyti jų pajėgumo prieinamumą, o atsakovė – patikrinti lizingo davėjų atitiktį Pirkimo sąlygų reikalavimams. Toks reikalavimas buvo aiškiai nustatytas Pirkimo sąlygų 4 priedo 1 lentelėje, 3 lentelės 4 reikalavimu, Bendrųjų pirkimo sąlygų 29, 34 punktais. VPĮ 49 straipsnio 1 ir 3 dalių nuostatos ir kasacinio teismo praktika nustato aiškų reikalavimą išviešinti kitus ūkio subjektus, kurių pajėgumais yra remiamasi, neatsižvelgiant į teisinio ryšio pobūdį, įrodyti trečiųjų asmenų pajėgumų prieinamumą viso viešojo pirkimo sutarties vykdymo metu (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. lapkričio 30 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-354-690/2017). Nėra svarbu, kokios sutarties pagrindu atsiranda kito ūkio subjekto ir tiekėjo santykis (lizingo sutarties, nuomos, panaudos ir pan.), svarbus tik pajėgumo prieinamumo įrodymas.
- 18.3. Priešingai nei teigia trečiasis asmuo UAB „Kautra“, VPĮ 49 straipsnyje nenustatytas reikalavimas, kad tiekėjas, grįsdamas kito ūkio subjekto pajėgumo prieinamumą, privalo pateikti kokią nors tokio subjekto sutikimą dalyvauti Pirkime. Būtent tiekėjas turi įrodyti, kad jam visą sutarties vykdymo laikotarpį bus prieinamas kito ūkio subjekto pajėgumas.
- 18.4. Tai, kad lizingo sutartys buvo sudarytos anksčiau nei paskelbtas Pirkimas, nesudaro pagrindo nesivadovauti VPĮ 49 straipsniu. VPĮ reguliavimas ir kasacinio teismo praktika nėra suformavę jokios išimties dėl kitų ūkio subjektų neišviešinimo, jeigu susitarimas su juo sudarytas anksčiau nei paskelbtas Pirkimas. Priešingai, kasacinio teismo praktikoje aiškiai nurodoma, kad kitas ūkio subjektas ir teisinis ryšys su juo turi būti išviešinti teikiant pasiūlymą, o pati galimybė remtis kitų ūkio subjektų pajėgumu turi būti atsiradusi prieš pasiūlymų pateikimo dieną (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. kovo 26 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-86-916/2020).
- 18.5. Trečiasis asmuo UAB „Kautra“ netinkamai kvalifikuoja lizingo sutartį kaip pirkimo–pardavimo sutartį, kurios neva esminis tikslas yra objekto įsigijimas, o ne jo naudojimas savo veikloje. Pagrindinis lizingo sutarties tikslas yra ne nuosavybės įsigijimas, o turto naudojimas savo veikloje, gaunant ekonominę naudą, todėl ji savo prigimtimi yra artimesnė nuomos teisiniams santykiams, kai objektas naudojamas ekonominei naudai gauti. Be to, sutartyje galima nustatyti, jog lizingo sutarties pabaigoje objektas nepereis lizingo gavėjo nuosavybėn ([CK](#) 6.567 straipsnio 1 dalis); taip pat sutartyje gali būti nustatyti tam tikri ribojimai, kurie draustų turtą naudoti tam tikroms veikloms ([CK](#) 6.574 straipsnis). Trečiajam asmeniui teisminio ginčo metu nepateikus lizingo sutarčių, nėra aišku, ar pasibaigus lizingo sutarčiai jis gis autobusus nuosavybės teise, ar lizingo sutartyse nėra nustatyta kokių nors ribojimų dėl autobusų naudojimo.
- 18.6. Menamas sunkumas gaunant iš lizingo davėjų (bankų) Europos bendrąjį viešųjų pirkimų dokumentą (EBVPD) ir pašalinimo pagrindų nebuvimą patvirtinančius dokumentus negali būti pagrindas netaikyti šio instituto. Tokiu būdu užtikrinama, kad pirkime dalyvautų tik socialiai atsakingi tiekėjai, kurie nėra bausti už nusikalstamas veikas (VPĮ 46 straipsnio 1 dalies 1–8 punktai), tinkamai vykdo mokestinius įsipareigojimus (VPĮ 46 straipsnio 3 dalis) ir kt.
- 18.7. Teismas, priteisdamas ieškovei bylinėjimosi išlaidų atlyginimą, tinkamai taikė [CPK](#) 93 straipsnio nuostatas, nes ieškovės reikalavimas buvo patenkintas visiškai, pripažinus, kad trečiojo asmens UAB „Kautra“ pasiūlymas buvo įvertintas netinkamai, ir panaikinus atsakovės sprendimą jį pripažinti laimėtoju. Pagal [CPK](#) 93 straipsnio 1–3 dalis ir kasacinio teismo praktiką, bylinėjimosi išlaidų atlyginimo priteisimas siejamas būtent su reikalavimo patenkinimu, o ne su ieškinio pagrindu, kuriuo tas reikalavimas grindžiamas, patvirtinimu arba paneigimu.
19. Atsakovė Panevėžio rajono savivaldybės administracija pateikė atsiliepimą į trečiojo asmens kasacinį skundą, jis pagal turinį laikytinas pareiškimu dėl prisidėjimo prie kasacinio skundo.

Teisėjų kolegija

konstatuoja:

20. Bylos nagrinėjimo kasaciniame teisme ribas apibrėžia [CPK 353 straipsnis](#). Nurodyto straipsnio pirmojoje dalyje nustatyta, kad kasacinis teismas, neperžengdamas kasacinio skundo ribų, patikrina apskustus sprendimus ir (ar) nutartis teisės taikymo aspektu. Kasacinis teismas yra saistomas pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų nustatytų aplinkybių. Toks bylos nagrinėjimo kasaciniame teisme ribų (ir kartu kasacinio proceso paskirties) apibrėžimas reiškia, kad kasacinis teismas sprendžia išimtinai teisės klausimus, be to, tik tokius klausimus, kurie yra tiesiogiai iškelti kasaciniame skunde (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. gruodžio 17 d. nutarties civilinėje byloje Nr. e3K-3-384-916/2019 36 punktą ir jame nurodytą kasacinio teismo praktiką).
21. Nagrinėjamoje byloje šalių ginčas kilo dėl perkančiosios organizacijos sprendimo, kuriuo Panevėžio rajono savivaldybės keleivių vežimo vietinio (priemiestinio) reguliaraus susisiekimo maršrutais paslaugų pirkimo II–IV dalių laimėtoju pripažintas trečiojo asmens UAB „Kautra“ pasiūlymas, teisėtumo. Sprendimo UAB „Kautra“ pasiūlymą pripažinti laimėtoju nepagrįstumą ieškovė grindė tuo, kad: 1) UAB „Kautra“ neišviešino Pirkimo sutarties vykdymui numatomų naudoti autobusų savininkų – lizingo davėjų kaip asmenų, kurių pajėgumais remiamasi, grindžiant atitiktį kvalifikacijos reikalavimams; 2) UAB „Kautra“ kartu su pasiūlymu nepateikė techninių reikalavimų atitiktį pagrindžiančių dokumentų – autobusų civilinės atsakomybės draudimus, licencijas, techninės apžiūros ataskaitas pateikė pasibaigus terminui pasiūlymams pateikti; 3) UAB „Kautra“ pakeisdama duomenis dėl vairuotojams skiriamo atlyginimo, pakeitė pasiūlymą taip, kad iš esmės buvo pateiktas naujas pasiūlymas; 4) Pirkimo sąlyga, susijusi su ekonominio naudingumo kriterijumi, kuria yra vertinamas autobusų amžius, yra nesąžininga, nes UAB „Kautra“ skirti aukšti ekonominio naudingumo balai už autobusų amžių, nors ji šių autobusų tiesiogiai vykdančią sutartį nenaudos.
22. Pirmosios instancijos teismas ieškovės ieškinį atmetė, o apeliacinės instancijos teismas, išnagrinėjęs bylą pagal ieškovės apeliacinį skundą, panaikinęs pirmosios instancijos teismo sprendimą, priėmė naują sprendimą – panaikino skundžiamą perkančiosios organizacijos sprendimą dėl trečiojo asmens UAB „Kautra“ pasiūlymo pripažinimo Pirkimo I–IV dalių laimėtoju. Priešingai nei pirmosios instancijos teismas, apeliacinės instancijos teismas pripažino pagrįstu ieškinio argumentą, kad trečiasis asmuo UAB „Kautra“ privalėjo savo pasiūlyme išviešinti autobusų lizingo davėjus kaip kitus ūkio subjektus, kurių pajėgumais remiamasi. Kitus ieškinio argumentus, kuriais buvo grindžiamas perkančiosios organizacijos veiksmų vertinant trečiojo asmens UAB „Kautra“ pasiūlymą neteisėtumas, iš esmės pritardamas pirmosios instancijos teismo išvadoms, apeliacinės instancijos teismas laikė nepagrįstais.
23. Atsižvelgdama į tai, kad kasaciniu skundu trečiasis asmuo UAB „Kautra“ skundžia apeliacinės instancijos teismo sprendimą, nesutikdama su teismo motyvais dėl trečiojo asmens pareigos išviešinti lizingo davėjus kaip kitus ūkio subjektus, kurių pajėgumais remiamasi, grindžiant atitiktį kvalifikacijos reikalavimams (techninio pajėgumo), nesilaikymo, teisėjų kolegija būtent nurodytu aspektu ir pasisakys vertindama skundžiamo teismo sprendimo teisėtumą.
24. Nors ieškovė atsiliepime į kasacinį skundą teigė, kad kasacinis teismas, be kita ko, turėtų spręsti dėl atsakovės veiksmų atitikties VPĮ 55 straipsnio 9 dalies nuostatai, VPĮ 17 straipsnio 1 dalyje nurodytiems principams, kai ji pati, nesikreipdama į trečiąjį asmenį UAB „Kautra“, tikslino pateiktą pasiūlymą rinkdama su pasiūlymu nepateiktus duomenis (transporto priemonių civilinės atsakomybės draudimus, licencijas, techninės apžiūros dokumentus), teisėjų kolegija nenustatė pagrindo pagal ieškovės atsiliepime į kasacinį skundą pateiktus argumentus peržengti ginčo ribas kasaciniame procese.

Dėl tiekėjo pareigos išviešinti ūkio subjektus, kurių pajėgumais remiamasi, grindžiant atitiktį kvalifikacijos reikalavimams (tiekėjo ir lizingo davėjų, lizingo sutarties pagrindu suteikiančių tiekėjui teisę valdyti ir naudoti įrangą viešojo pirkimo sutarčiai vykdyti, teisinio santykio kvalifikavimo)

25. VPĮ (2020 m. birželio 30 d. įstatymo Nr. XIII-3258 redakcija, galiojusi nuo 2020 m. rugpjūčio 1 d. iki 2021 m. gruodžio 1 d.) 47 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad perkančioji organizacija privalo išsiaiškinti, ar tiekėjas yra kompetentingas, patikimas ir pajėgus įvykdyti pirkimo sąlygas, todėl ji turi teisę skelbime apie pirkimą ar kituose pirkimo dokumentuose nustatyti būtinus kandidatų ar dalyvių kvalifikacijos reikalavimus (teisės verstiti atitinkama veikla, finansinio, ekonominio, techninio ir profesinio pajėgumo) ir pareikalauti, kad kandidatai ar dalyviai pateiktų pirkimo dokumentuose nurodytą informaciją ir kvalifikaciją patvirtinančius dokumentus. VPĮ 49 straipsnyje įtvirtinta tiekėjo teisė rentis kitų ūkio subjektų pajėgumais, siekiant pagrįsti atitiktį pirkimo dokumentuose nustatytiems kvalifikacijos reikalavimams, neatsižvelgiant į ryšio su tais ūkio subjektais teisinį pobūdį. Tokiu atveju tiekėjas pasiūlyme (paraškoje) turi įrodyti, kad vykdančią pirkimo sutartį ūkio subjektų, kurių pajėgumais jis remiasi, ištekliai jam bus prieinami (VPĮ 49 straipsnio 3 dalis).
26. Kasacinio teismo praktikoje nurodoma, kad teisinė kategorija „kito subjekto pasitelkimas“ gali turėti dvejopą reikšmę: vienas ūkio subjektas, teikiantis pasiūlymą (parašką) viešajame pirkime ir, pripažintas laimėtoju, sudaręs bei vykdančią sutartį perkančiosios organizacijos naudai, bendradarbiauja su kitu ūkio subjektu, siekdamas, pirmą, įrodyti kvalifikacijos reikalavimų atitiktį pirkimo procedūros metu, nes jo nuosavi ištekliai (pajėgumai) nėra pakankami, antra, perleisti dalį viešojo pirkimo sutarties vykdymo. Pažymėtina, kad šie elementai (ūkio subjekto santykiai) gali tiek sutapti, tiek egzistuoti atskirai (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. kovo 26 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. e3K-3-86-916/2020](#), 31 punktas).
27. Pirmasis ūkio subjektų bendradarbiavimo būdas (pajėgumo, priklausančio kitam subjektui, pasitelkimas kvalifikacijos atitikčiai įrodyti) savaime nereiškia, kad atitinkamą kvalifikaciją vertinimui pateikęs ūkio subjektas privalo tiesiogiai dalyvauti, vykdančią viešojo pirkimo sutartį, t. y. naudojimąsi kito subjekto pajėgumu automatiškai nesukuria subrangos teisinių santykių tarp išteklių turėtojo ir perkančiosios organizacijos. Kasacinio teismo praktikoje yra išaiškinta, kad sąvokos „kitas ūkio subjektas“ (fizinis ar juridinis asmuo) ir „subrangovas“ netapachios subrangovai, kuriuos tiekėjai pasitelkia daliai viešojo pirkimo sutarties atlikti, iš esmės yra kiti (t. y. ne pats tiekėjas) ūkio subjektai, tačiau tam tikrais atvejais kiti ūkio subjektai nebūtinai perkančiosios organizacijos naudai tiesiogiai vykdo viešojo pirkimo sutartį.
28. Šiame kontekste atkreiptinas dėmesys, kad tokiu atveju, kai tiekėjas, naudojantis kitam subjektui priklausančią infrastruktūrą, pats teikia ar atlieka paslaugas ar darbus, o kitam subjektui priklausančios infrastruktūros naudojimas yra tik priemonė ją teikti, tai nėra subtelkimas ar subanga. Tačiau jei perkančioji organizacija viešojo pirkimo sąlygose iškelia atitinkamą kvalifikacijos reikalavimą, kurio atitikčiai įrodyti tiekėjas pasitelkia trečiąjį asmenį, toks jų tarpusavio ryšys kokių nors būdu turi būti iš anksto išviešintas pasiūlyme, nepriklausomai nuo to, kad šis trečiasis asmuo viešojo pirkimo sutartiniuose santykiuose veikia ne kaip subrangovas (žr. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. lapkričio 30 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. e3K-3-354-690/2017](#) 33, 39–41, 46 punktus ir juose nurodytą kasacinio teismo praktiką).
29. Aptartas VPĮ įtvirtintas teisinis reguliavimas ir kasacinio teismo praktikos išaiškinimai suponuoja, kad tiekėjo galimybė rentis kitų ūkio subjektų pajėgumais ir pareiga juos išviešinti susijusios su įstatyme nustatyta perkančiosios organizacijos pareiga pagal viešojo pirkimo sąlygas įsitikinti tiekėjo pajėgumu įvykdyti sutartį. Šio teisinio reguliavimo tikslas yra užtikrinti, kad viešojo pirkimo procedūrose dalyvautų tik įvykdyti sutartį pajėgūs subjektai, taip pat sudaryti galimybę perkančiajai organizacijai patikrinti tų subjektų atitiktį nustatytiems reikalavimams.
30. Pažymėtina, kad techninis pajėgumas pirmiausiai siejamas su specifinių priemonių, būtinų sutarčiai įvykdyti, *prieinamumu* tiekėjui. Tuo atveju, jei perkančioji organizacija kelia reikalavimą sutarties vykdymui naudoti konkrečias technines priemones (įrangą, įrankius ar pan.),

tiekėjas privalo pagrįsti, kad visą sutarties vykdymo laikotarpį šios priemonės jam bus prieinamos nepriklausomai nuo kitų asmenų valios. Vis dėlto atitinkamų priemonių prieinamumas savaime nereiškia, kad tik nuosavybės pagrindu valdomos priemonės suponuoja ūkio subjekto atitiktį techniniam pajėgumui.

31. Lizingo sutarties samprata įtvirtinta [CK 6.567 straipsnio](#) 1 dalyje, kurioje nurodyta, kad pagal lizingo (finansinės nuomos) sutartį viena šalis (lizingo davėjas) įsipareigoja įgyti nuosavybės teisę iš trečiojo asmens kitos šalies (lizingo gavėjo) nurodytą daiktą ir perduoti jį lizingo gavėjui valdyti ir naudoti verslo tikslais už užmokėstį su sąlyga, kad sumokėjus visą lizingo sutartyje nustatytą kainą daiktas pereis lizingo gavėjui nuosavybės teise, jeigu sutartis nenustato ko kita. Taigi lizingas yra finansinių paslaugų teikimo veikla, kai lizingo davėjas atlygintinai teikia finansavimo paslaugas lizingo gavėjui, o šis valdo ir naudoja lizingo sutartimi įgytą daiktą, gaudamas iš to naudos bei prisiimdamas su tuo susijusią riziką. Lizingo davėjo pagrindinis tikslas – ne įgyti daiktą nuosavybėn, o gauti pelną iš lizingo gavėjo finansavimo. Nuosavybės teisės palikimas lizingo davėjui, iki bus sumokėta visa lizingo sutartimi sulaukta kaina, atlieka tam tikrą prievolės vykdymo užtikrinimo funkciją. Nors lizingo davėjas išlieka turto savininku teisine prasme, tačiau jo „ekonominiu“ savininku tampa lizingo gavėjas, kuris savo nuožiūra sprendžia, kaip jo plėtojama versle naudoti pagal lizingo sutartį gautą daiktą ir gauti iš to pelną. Dėl to būtent jam tenka daikto atsitiktinio žuvimo ar sugedimo rizika, jo išlaikymo bei remonto išlaidos, pareiga rūpintis daikto būkle ([CK 6.571 straipsnio](#) 1, 2, 4 dalys), atlyginti dėl lizingo sutarties dalyko naudojimo trečiųjų asmenų patirtą žalą ([CK 6.572 straipsnio](#) 4 dalis), jis atsakingas už prievolių, atsiradusių iš sutartinių santykių, susijusių su lizingo dalyko naudojimu, vykdymą, jam tenka nevykdymo padariniai (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. balandžio 4 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-191/2014](#)).
32. Taigi, pagal kasacinio teismo praktikoje pateiktus išaiškinimus, nors lizingo objektas nuosavybės teise priklauso lizingo davėjui, o ne gavėjui, pastarajam priklauso daikto valdymo ir naudojimo teisė. Vyraujantis lizingo davėjo interesas yra ne nuosavybės, bet finansinis – įsigyti lizingo gavėjo pageidaujamą daiktą tam, kad vėliau jį perduotų lizingo gavėjui valdyti ir naudoti verslo tikslais už atitinkamą užmokėstį (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. lapkričio 12 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-472/2012; 2013 m. kovo 29 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-7-2/2013; 2015 m. vasario 25 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-73-686/2015](#)).
33. Atsižvelgiant į lizingo sutarties sampratą, jos esmę, darytina išvada, kad daiktai, tiekėjo valdomi ir naudojami lizingo sutarties pagrindu, bendrąja VPI 49 straipsnio prasme priskirti tiekėjo – lizingo gavėjo, o ne lizingo davėjo pajėgumams. Todėl pagal bendrąją taisyklę tais atvejais, kai, perkant paslaugas (darbus), pirkimo sąlygose nurodomi tiekėjo techninio pajėgumo reikalavimai (pvz., nurodomi konkretūs reikalavimai turėti tam tikrus techninius duomenis atitinkančias transporto priemones), tiekėjai, ketinantys teikti perkamas paslaugas (vykdyti darbus) naudodami daiktus, valdomus lizingo sutarties pagrindu, savo pasiūlymuose atskirai neprivalo išviešinti lizingo davėjų kaip ūkio subjektų, kurių pajėgumais remiamasi. Priešingas aiškinimas suponuotų formalų VPI taikymą, be viešąjį interesą atitinkančio tikslo didintų tiekėjų ir perkančiųjų organizacijų administracinę našta.
34. Nagrinėjamu atveju Pirkimo Specialiųjų sąlygų 1 priedo 6 punkte perkančioji organizacija įtvirtino reikalavimą tiekėjui užtikrinti, kad visa sutarties vykdymo laikotarpį jis turės Pirkimo sąlygų reikalavimuose, Techninės specifikacijos 1–4 prieduose ir teikėjo pasiūlyme nurodytą skaičių autobusų, kurių amžius atitinka Pirkimo sąlygų reikalavimus bei teikėjo pasiūlyme nurodytus duomenis. Pirkimo Specialiųjų sąlygų 4 priedo „Pašalinimo pagrindai, kvalifikacijos reikalavimai“ 3 lentelės „Techninio ir profesinio pajėgumo reikalavimai“ 4 reikalavime nustatyta, kad tiekėjas turi turėti galimybę pasitelkti techniškai tvarkingas transporto priemones, atitinkančias tam tikrus nustatytus techninius reikalavimus. Šiam reikalavimui pagrįsti tiekėjas turi pateikti tiekėjo vadovo patvirtintus transporto priemonių, skirtų keleiviams nustatytais maršrutais vežti, sąrašus kiekvienai siūlomai pirkimo objekto daliai atskirai (užpildydamas Pirkimo sąlygų 9 priedą), nurodydamas konkrečius reikalaujamus transporto priemonių techninius duomenis.
35. Pagal Pirkimo Bendrųjų sąlygų 29 punktą, siekdamas atitikti nustatytus kvalifikacijos reikalavimus, tiekėjas gali pasitelkti subteikėjų bei kitų ūkio subjektų pajėgumus, neatsižvelgdamas į tai, kokio teisinio pobūdžio būtų jo ryšiai su jais; tiekėjas privalo įrodyti perkančiajai organizacijai, kad vykdančią sutartį tie ištekčiai jam bus prieinami; tam įrodyti tiekėjas turi pateikti pirkimo sutarčių ar kitų dokumentų nuorašus, kurie patvirtintų, kad tiekėjui subteikėjų ar kitų ūkio subjektų ištekčiai bus prieinami per visą sutartinių įsipareigojimų vykdymo laikotarpį.
36. Bylos duomenimis, trečiasis asmuo UAB „Kautra“ kartu su pasiūlymu pateikė transporto priemonių (autobusų) sąrašus, kuriuose nurodyti konkretūs siūlomų autobusų techniniai duomenys, bei autobusų registracijos liudijimus. Byloje nustatyta, kad trečiojo asmens UAB „Kautra“ pateiktų autobusų registracijos liudijimuose nurodytais duomenimis, dalies siūlomų autobusų savininkė yra pati tiekėja, o dalis autobusų nuosavybės teise priklauso AB SEB bankui, UAB „Nordea Finance Lithuania“. Tačiau trečiasis asmuo UAB „Kautra“ registracijos liudijimuose šių autobusų, kurie nuosavybės teise priklauso tretiesiems asmenims, yra nurodytas kaip valdytojas. Nors su pasiūlymu pateiktuose dokumentuose nebuvo nurodytas konkretus minėtų bendrovių ir trečiojo asmens UAB „Kautra“ teisinis ryšys, byloje nėra ginčo, kad šios bendrovės yra lizingo davėjos, kurioms nuosavybės teise priklauso tiekėjos pasiūlyme nurodyti tam tikri autobusai. Kartu su pasiūlymu pateiktame EBVPD (I dalies C punktas) trečiasis asmuo UAB „Kautra“ pažymėjo, kad siekdamas pagrįsti atrankos kriterijus kitų subjektų pajėgumais nesiremia; tai, jog nesiremia subteikėjais, nurodė ir pasiūlymo A dalyje.
37. Pirmosios instancijos teismas, nustatęs, kad trečiasis asmuo UAB „Kautra“ dalį pasiūlyme nurodytų autobusų lizingo sutarčių pagrindu valdo ir naudoja verslo tikslais, lizingo davėjai neatliks jokių aktyvių veiksmų trečiojo asmens naudai, nevykdys jokių prievolių, kylančių iš Pirkimo sutarties, nusprendė, jog lizingo davėjai nelaikyti subteikėjais ar subteikėjais, kurių pajėgumais remiamasi, todėl jų išviešinti tiekėja neprivalėjo. Apeliacinės instancijos teismas, akcentuodamas, kad autobusai nuosavybės teise priklauso lizingo davėjams, o trečiajam asmeniui UAB „Kautra“, kaip lizingo gavėjai, nuosavybės teisę į autobusus pereis tik sumokėjus lizingo sutartyje nurodytą kainą, priešingai nei pirmosios instancijos teismas, padarė išvadą, jog lizingo davėjai, kaip ūkio subjektai, kurių pajėgumais remiamasi, turėjo būti išviešinti pasiūlyme.
38. Kasaciniame skunde trečiasis asmuo UAB „Kautra“ teigia, kad apeliacinės instancijos teismas tinkamai nenustatė teisinio santykio tarp tiekėjo ir lizingo davėjų esmės bei turinio, vertindamas, kuris iš šių subjektų realiai turi Pirkimo sąlygose nurodomą pajėgumą, neatsižvelgė į lizingo sutarties ypatumus. Teisėjų kolegija šiuos trečiojo asmens argumentus pripažįsta teisiskai pagrįstais.
39. Ieškovė neįrodinėjo ir byloje nėra nustatyta, kad konkrečiu atveju tarp lizingo davėjų ir lizingo gavėjo (trečiojo asmens) susiklostė teisiniai santykiai, dėl kurių egzistuoję kokie nors apribojimai naudoti autobusus Pirkimo objektą atitinkamai veiklai. Taigi nėra pagrindo spręsti, kad trečiasis asmuo vykdančią sutartį neturi teisės naudoti techninėmis priemonėmis – autobusus ar tokia jo teisė kokių nors būdu priklausytų nuo lizingo davėjų valios (diskrecijos). Be to, kaip nurodė kasaciniame skunde trečiasis asmuo, sudarytos lizingo sutartys yra įtrauktos į jo ilgalaikio turto apskaitą, todėl lizingo sutarčių pagrindu naudojamam turtui skaičiuojamas nusidėvėjimas taip pat kaip ir nuosavam turtui; lizingo sutarties pagrindu valdydamas autobusus trečiasis asmuo turi teisę pati spręsti dėl autobusų panaudojimo konkrečiam kelionės tikslui. Darytina išvada, kad ginčo transporto priemonės (autobusai) yra neatsejamai susijusios su pačiu trečiuoju asmeniu, jis gali naudoti šiuos autobusus savo nuožiūra. Dėl to nesutiktina su apeliacinės instancijos vertinimu, kad trečiasis asmuo, grįždamas atitiktį techninio pajėgumo reikalavimui sutarties vykdymui pasitelkti tam tikras transporto priemones, rėmėsi kitų ūkio subjektų – lizingo davėjų pajėgumais. Atitinkamai jam nekilo VPI 49 straipsnio 3 dalyje nustatyta pareiga juos išviešinti.
40. Remdamasi išdėstytais aplinkybėmis, teisėjų kolegija konstatuoja, kad apeliacinės instancijos teismas, tinkamai neįvertinęs [CK](#) nuostatų, reglamentuojančių lizingo sutarties sampratą, esmę ir tikslus, šių nuostatų santykį su VPI normomis, trečiojo asmens pasiūlyme nurodytus lizingo sutarties pagrindu valdomus ir naudojamus autobusus, numatamus naudoti Pirkimo sutarčiai vykdyti, nepagrįstai kvalifikavo kaip rėmimąsi kitų ūkio subjektų pajėgumais VPI 49 straipsnio prasme. Dėl nurodytų priežasčių apeliacinės instancijos teismas padarė nepagrįstą išvadą, kad trečiasis asmuo UAB „Kautra“ nevykdė pareigos išviešinti ūkio subjektus, kurių pajėgumais remiamasi.
41. Dėl pirmiau nurodytų argumentų visumos teisėjų kolegija konstatuoja, kad apeliacinės instancijos teismas priėmė nepagrįstą sprendimą

panaikinti perkančiosios organizacijos sprendimo dalį dėl trečiojo asmens UAB „Kautra“ pasiūlymo pripažinimo II–IV pirkimo dalių laimėtoju. Tai sudaro pagrindą panaikinti Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2021 m. liepos 15 d. sprendimą ir palikti galioti Panevėžio apygardos teismo 2021 m. gegužės 3 d. sprendimą.

42. Dėl kasacinio skundo argumentų, susijusių su bylinėjimosi išlaidų paskirstymu apeliacinės instancijos teisme, teisėjų kolegija nepasisako, nes jie neturi teisinės reikšmės kasacinės bylos išnagrinėjimo rezultatui.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

43. [CPK 93 straipsnio](#) 5 dalyje nustatyta, kad jeigu apeliacinės instancijos teismas ar kasacinis teismas, neperduodamas bylos iš naujo nagrinėti, pakeičia teismo sprendimą arba priima naują sprendimą, jis atitinkamai pakeičia bylinėjimosi išlaidų paskirstymą.
44. Pagal [CPK 98 straipsnio](#) 1, 2 dalis šaliai, kurios naudai priimtas sprendimas, teismas priteisia iš antrosios šalies išlaidas už advokato ar advokato padėjėjo, dalyvavusių nagrinėjant bylą, pagalbą, taip pat už pagalbą rengiant procesinius dokumentus ir teikiant konsultacijas; dėl šių išlaidų atlyginimo priteisimo šalis teismui raštu pateikia prašymą su išlaidų apskaičiavimu ir pagrindimu; šalies išlaidos, susijusios su advokato ar advokato padėjėjo pagalba, atsižvelgiant į konkrečios bylos sudėtingumą ir advokato ar advokato padėjėjo darbo ir laiko sąnaudas, yra priteisiamos ne didesnės, kaip yra nustatyta teisingumo ministro kartu su Lietuvos advokatų tarybos pirmininku patvirtintose rekomendacijose dėl užmokesčio dydžio. Šios išlaidos negali būti priteisiamos, jeigu prašymas dėl jų priteisimo ir išlaidų dydį patvirtinantys įrodymai nepateikti iki bylos išnagrinėjimo iš esmės pabaigos.
45. Pripažinusi trečiojo asmens kasacinį skundą pagrįstu, teisėjų kolegija perskirsto bylą nagrinėjant apeliacinės instancijos teisme šalių patirtas bylinėjimosi išlaidas, taip pat priteisia trečiojo asmens ir atsakovės, kuri palaikė trečiojo asmens poziciją, naudai jų patirtų kasaciniame teisme bylinėjimosi išlaidų atlyginimą.
46. Atsižvelgiant į šios bylos išnagrinėjimo kasaciniame teisme rezultatą, ieškovei nepriteistinas apeliacinės instancijos bei kasaciniame teisme patirtų bylinėjimosi išlaidų atlyginimas.
47. Trečiasis asmuo UAB „Kautra“ prašė priteisti iš ieškovės 919,60 Eur bylinėjimosi išlaidų, patirtų apeliacinės instancijos teisme už atsiliepimo į apeliacinį skundą ir prašymo dėl bylinėjimosi išlaidų atlyginimo parengimą, atlyginimo. Šių bylinėjimosi išlaidų dydis neviršija Rekomendacijų dėl civilinėse bylose priteistino užmokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą pagalbą nustatyto maksimalaus dydžio, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2015 m. kovo 19 d. įsakymu Nr. 1R-77 ir Lietuvos advokatūros advokatų tarybos pirmininko 2015 m. kovo 16 d. raštu Nr. 141 „Dėl Rekomendacijų dėl civilinėse bylose priteistino užmokesčio už advokato ar advokato padėjėjo teikiamą pagalbą nustatyto maksimalaus dydžio patvirtinimo“ (toliau – Rekomendacijos), 7, 8.11 ir 8.17 punktuose nurodytų dydžių, todėl trečiajam asmeniui iš ieškovės priteistina 919,60 Eur bylinėjimosi išlaidų, patirtų apeliacinės instancijos teisme, atlyginimo.
48. Atsakovė prašė priteisti iš ieškovės 3500 Eur bylinėjimosi išlaidų, patirtų apeliacinės instancijos teisme už atsiliepimo į apeliacinį skundą parengimą, atlyginimo. Tačiau prašymą dėl bylinėjimosi išlaidų priteisimo ir išlaidų dydį patvirtinančius įrodymus pateikė apeliacinės instancijos teismui po bylos išnagrinėjimo iš esmės pabaigos, todėl atsakovei nepriteistinas bylinėjimosi išlaidų, patirtų apeliacinės instancijos teisme, atlyginimas.
49. Trečiasis asmuo UAB „Kautra“ prašė priteisti iš ieškovės 1727,88 Eur bylinėjimosi išlaidų, patirtų kasaciniame teisme už kasacinio skundo parengimą, atlyginimo. Šių bylinėjimosi išlaidų dydis neviršija Rekomendacijų 7, 8.12 punktuose nurodytų dydžių. Atsižvelgiant į tai, kad trečiasis asmuo, pateikdamas kasacinį skundą, taip pat sumokėjo 3750 Eur žyminio mokesčio, iš ieškovės trečiajam asmeniui priteistina 5477,88 Eur (3750 Eur + 1727,88 Eur) bylinėjimosi išlaidų, patirtų kasaciniame teisme, atlyginimo.
50. Atsakovė prašė priteisti iš ieškovės 3500 Eur bylinėjimosi išlaidų, patirtų kasaciniame teisme už atsiliepimo į kasacinį skundą parengimą, atlyginimo. Šių bylinėjimosi išlaidų dydis viršija Rekomendacijų 7, 8.14 punktuose nurodytus dydžius, todėl atsakovei iš ieškovės priteistina bylinėjimosi išlaidų, patirtų kasaciniame teisme, atlyginimo suma mažintina iki 2662,88 Eur (1566,40 Eur (2021 m. 2 ketv.) x 1,7).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 3 punktu, 362 straipsnio 1 dalimi,

nutaria:

Panaikinti Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2021 m. liepos 15 d. sprendimą ir palikti galioti Panevėžio apygardos teismo 2021 m. gegužės 3 d. sprendimą.

Priteisti trečiajam asmeniui uždarajai akcinei bendrovei „Kautra“ (j. a. k. 132138957) iš ieškovės uždarnosios akcinės bendrovės „Transrevis“ (j. a. k. 124107111) 919,60 Eur (devynis šimtus devyniolika Eur 60 ct) bylinėjimosi išlaidų, patirtų apeliacinės instancijos teisme, atlyginimo.

Priteisti trečiajam asmeniui uždarajai akcinei bendrovei „Kautra“ (j. a. k. 132138957) iš ieškovės uždarnosios akcinės bendrovės „Transrevis“ (j. a. k. 124107111) 5477,88 Eur (penkis tūkstančius keturis šimtus septyniasdešimt septynis Eur 88 ct) bylinėjimosi išlaidų, patirtų kasaciniame teisme, atlyginimo.

Priteisti atsakovei Panevėžio rajono savivaldybės administracijai (j. a. k. 188774594) iš ieškovės uždarnosios akcinės bendrovės „Transrevis“ (j. a. k. 124107111) 2662,88 Eur (du tūkstančius šešis šimtus šešiasdešimt du Eur 88 ct) bylinėjimosi išlaidų, patirtų kasaciniame teisme, atlyginimo.

Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai Gražina Davidonienė

Sigita Rudėnaitė

